

S A L T A T I O .

360
hæc ars quibus superest aliquid Religionis & pudoris, hæc dicenda videatur ex primo principio, quo nittitur nostra auctoritas.

Secundum principium, quo fulcitur nostra sententia *et res per se licet potest evadere illicita & interdicta, ob periculum peccati, circumstantiis suis adjungi*. Exempli gratia, facientur omnes, iuramentum efl. licitum, & adum religiosum, modo, tres, quas exigit Jeremias Propheta (a) ad finit conditiones, ut videbimus: attamen Jesus Christus illud indistincte vetat his Evangelii verbis (b):

(a) *Jerem. 4. 2.*

(b) *Matt. 5.
34. & 37.*

(c) *S. Aug.
in cas. Ira.
xx. q. 1.*

(d) *Idem in
Can. in No-
vo. 1. & in
Can. Non et
ibid.*

(e) *Can. No-
tula 1. r. XI.
q. 3.*

(f) *Can. Ideo.
11. dicitur.
eg. 1. Corin.
87. 29. & 10.*

Huic principio patrocinatur aliud exemplum ab Anthonio suppeditatum, dicente (g), si quem Paedem vocat ad convivium Infidelis, omnino potest hinc tercipio cibos edere apponitis, sed si quis dixerit illos cibos idolis oblatios esse, ab coram eum ablinendum, ne offendat eum qui indicavit. Si quis vocat vos Infidelium, & vultis ire, omne quod vobis apponitur, manducate: nihil interrogantes propter conscientiam: si quis autem dixerit, hoc immunitum est Idolis, nolite manducare propter illum qui indicavit: propter conscientiam: conscientiam autem dico, non tuam, sed alterius. Tertium adhuc exemplum, nempe, ludos militares, & certamina, verbis depravatis, latinitatis vernacula dicta, & que Gotofredus II. Rato Privilii Galliam introduxit an. 1066. (h) se vere interdicta

Concilium Generali Lateranensi III. (i) & ab Alex. (k) *de cap-
sandro Papa III. sub cuius Pontificatu habitum est. Tom.
an. 1179. quia plures atlantes, vires, & dexterita-
tem ostentantur, vitam amissimam habebant.*

Nemo autem distiteri potest, per exterritum suum cunctum go le circumventum imminens esse peccatum vice, aut falso vulnus mortiferi; aut corporis calu effradi, cum ad eadem sufficiat vertigo aut caligatio a morte liberta, aut pura mentis evagatio, nata debili imaginatione, aut subito spectatorum clamore, qui cum lapidum putant, ex temporis intervallo, quo calum fingit, & le continet, capite deorum sub fune penitit. Ut igitur nunquam licet ejusmodi male periculum subire, arbitramur 1. periculum illud aedentem non esse peccato mortali purgari, ac proinde deponendum ipsi esse hanc artem, alias non posse debite abolitionem & Jubilium obtinere. 2. Omnes spectatores pecunia sua incantes ad eble- gantiam primo sermonibus dissolutis & verbis aquivocis & indecentibus, graviter peccare, cum, ut at Terriliani (l), vero Christiano si horrorem cunctum habet mortuorum sanctitatem, nec posse lu- (k) *Testim.
loc. c. 17.*

bens audire fine peccata: Quod si nobis omnis impudicitia escranda est, cur licet audire que loqui non licet? Sed etiam si Author nullus proferet sermones dissolutos, & auditorum oppletus aures scurilitate & tacetis jocosis (quod pertinet) non possint andare cum affectu fine peccato. Cum et-

iam scrurilitatem & omne vanum verbum judi- catum a Deo icamus: addit idem Author, cur que licet ridet, que facere flagitium est?

Tandem spectatores, pecunia sua non folium ad scurilem discitatorem & sermones licentiores, sed & ad periculum mortis conferunt.

Ceterum dicta hactenus de funambulis & in futrene circuimagentibus demonstrant, proculdubio, idem indubitate confitare plenius de uxoribus & filiis eorum, eandem exercitum artem equippe exercentes violent omnes regulas pressus tenui, a decore, modestia & pudore praescriptas, ac tamè Roman, licet Ethnici, metreticiam per-

nam saltatricibus imploverunt, ut testatur a Rochefort (l), quid cogitasset de his que audacter in pu-

blicum producentes, interioribus feminulis, & materia levè factis, vestite, circumgant le

tunc, si suo, ut nostro ex eo visu fuissent.

(l) *Codex
cheftot. Di-
ctio generalis
& casu. r.
Salatio.*

S A R C I N A T O R .

Vox gallica *Taillleur*, plurimos sortitur intellectus. 1. Namque solet usurpari, juxta eum, qui obtinet, monetalem usum. Ista nominis appellatione donatur Minister ille generalis, qui monetralibus omnibus officinis in toto Gallorum Regno diffusis præponitur, eodemque nomine designantur inferioris alii ministri, qui singuli singulis urbibus destinantur, iu quibus humi- cundunc Prior Minister distribuit omnes pungunculos effigi, & matrices, quibus uti debent ministri posteriores.

2. Dicitur idiomate Gallico *Taillleur de pierre*, ille qui lapides fecat atque ita disponit, ut in ædificandum aliquod opus Architectura posint venire.

3. Appellatur etiam gallice *Taillleur*, qui vestes five virorum, sive mulierum concinnat, latine vero *sartor*, aut *farcinator*, arque in eo sensu posteriori tan- tummodo vocem istam *Taillleur*, accipimus in hocce presenti titulo, in quo de his potissimum agitur, que farcinatoribus vel licent, vel interdicuntur.

C A S U S P R I M U S .

IUERITUS mulieris farcinator ejusmodi ve- stibus confidens abstineret, quia eo ipso, quan dare confuerit, opera quotidiana penitus imminuat, ejusdemque denique haromino vacuus, quoniam novus ille mos ubique fere jam obtinuit, adeoque quin inde sibi periculum immi- neat, in eam rerum angustiam cito citius devenienti, qua sibi locus omnis eripitur proprie tue vita sustentare: num potest prædictus farcinator, ad quem tene conformare incepit, novum prædictum morem recta conscientia retinere?

R.

S A R C I N A T O R . 361

R E S P O N S .

Antequam proposita difficultati sua sit respon- sio, posendum est tangam indubitatum principium, extrare quidam artes seu quædam artificia, que non possunt omnino contra peccatum exerceri; qualis est ars, que tota reposita est in effingen- dis aut fabricandis Idolis: vel in quibuscumque rabus confiendis, que natura sua pertineant ad cultum idolorum: quando eo fine confundetur, ut factis numeribus colendis quaque ratione possint in- servire. Ratio est: quia res ejusmodi ex seipso atque direkte impellunt ad peccatum: at vero quædam alias artes, seu alia quedam artificia vigent, que sine peccato possunt facit, quanquam possit inde aliquid configui peccatum: quoniam opera, que confunduntur ab illis, qui tractant ejusmodi artes, ex seipso non conducunt ad peccatum: Ta- les sunt eorum artes, qui tandem operari artis fabricandis atque poliendis, quae huicmodi.

Quod principium autem habet Sanctum Thom- as, qui habet (a): Si quæ ars est ad fa- (g) *Leg. Si
causa liberum unique permittitur mandatum mandatorum.*

cendum aliquæ opera, quibus homines uti non posse sunt absque peccato, per consequens artificia talia faciendo peccare: sicut probentur dñe illis occa- sionem peccandi: puta, si quis fabricaret idola, vel aliquam ad cultum idolorum perimentia: Si qua- (h) *Leg. In
luitor Imperator Justinianus (i): Mandatum commodatio.*

Verors sit ejus operibus homines possint bene, & male uti, sicut gladii, sagittæ & alia huicmodi: usus talium artium non est peccatum.

Quo posito principio, possumus afferre, Du- (j) *De Ste.
Beuve tom. 2.
cas. 185.*

castra nostrata insignire quodam Theologo (b), posse circa peccatum ab Huberto mulieribus vestes concinnari, quales indui conuerterunt ab aliquo tempore: quoniam certissimum est, eisdem ex propriâ sua natura non inducere ad impudicitiam, neque obstat, ne mulieres, & virginis possint, ut decet, suum pectus alia ratione velare. Adeoque non ipsorum penitus vitio vestium, sed animo potius inverendo, ostentationis cupido, ac plurimum depravatio, cui inrum in modum addic- tur, impudandum est, quod nudatas mammas suas expuero fronte ostendant.

C A S U S I I . (k) *De lib. 1. In marginem indicatas (k). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (l) *Can. Ideo.
11. dicitur.
eg. 1. Corin.
87. 29. & 10.**

Altera ratio, qua plurimum inititur, est, quia rei contra I. in seipso aliquo mandato, intentio mandanti, (l) *ib. 1. In marginem indicatas (l). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (m) *Glossa in
lib. 1. In marginem
indicatas (m).**

confundenda est, at Glotia in duas Decretales (m) *ib. 1. In marginem indicatas (m). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (n) *ib. 1. In marginem indicatas (n). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (o) *ib. 1. In marginem indicatas (o). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (p) *ib. 1. In marginem indicatas (p). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (q) *ib. 1. In marginem indicatas (q). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (r) *ib. 1. In marginem indicatas (r). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (s) *ib. 1. In marginem indicatas (s). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (t) *ib. 1. In marginem indicatas (t). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (u) *ib. 1. In marginem indicatas (u). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (v) *ib. 1. In marginem indicatas (v). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (w) *ib. 1. In marginem indicatas (w). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (x) *ib. 1. In marginem indicatas (x). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (y) *ib. 1. In marginem indicatas (y). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (z) *ib. 1. In marginem indicatas (z). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (aa) *ib. 1. In marginem indicatas (aa). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (bb) *ib. 1. In marginem indicatas (bb). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (cc) *ib. 1. In marginem indicatas (cc). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (dd) *ib. 1. In marginem indicatas (dd). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ee) *ib. 1. In marginem indicatas (ee). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ff) *ib. 1. In marginem indicatas (ff). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (gg) *ib. 1. In marginem indicatas (gg). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (hh) *ib. 1. In marginem indicatas (hh). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ii) *ib. 1. In marginem indicatas (ii). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (jj) *ib. 1. In marginem indicatas (jj). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (kk) *ib. 1. In marginem indicatas (kk). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ll) *ib. 1. In marginem indicatas (ll). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (mm) *ib. 1. In marginem indicatas (mm). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (nn) *ib. 1. In marginem indicatas (nn). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (oo) *ib. 1. In marginem indicatas (oo). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (pp) *ib. 1. In marginem indicatas (pp). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (qq) *ib. 1. In marginem indicatas (qq). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (rr) *ib. 1. In marginem indicatas (rr). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ss) *ib. 1. In marginem indicatas (ss). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (tt) *ib. 1. In marginem indicatas (tt). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (uu) *ib. 1. In marginem indicatas (uu). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (vv) *ib. 1. In marginem indicatas (vv). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ww) *ib. 1. In marginem indicatas (ww). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (xx) *ib. 1. In marginem indicatas (xx). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (yy) *ib. 1. In marginem indicatas (yy). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (zz) *ib. 1. In marginem indicatas (zz). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (aa) *ib. 1. In marginem indicatas (aa). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (bb) *ib. 1. In marginem indicatas (bb). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (cc) *ib. 1. In marginem indicatas (cc). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (dd) *ib. 1. In marginem indicatas (dd). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ee) *ib. 1. In marginem indicatas (ee). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ff) *ib. 1. In marginem indicatas (ff). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (gg) *ib. 1. In marginem indicatas (gg). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (hh) *ib. 1. In marginem indicatas (hh). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ii) *ib. 1. In marginem indicatas (ii). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (jj) *ib. 1. In marginem indicatas (jj). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (kk) *ib. 1. In marginem indicatas (kk). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ll) *ib. 1. In marginem indicatas (ll). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (mm) *ib. 1. In marginem indicatas (mm). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (nn) *ib. 1. In marginem indicatas (nn). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (oo) *ib. 1. In marginem indicatas (oo). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (pp) *ib. 1. In marginem indicatas (pp). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (qq) *ib. 1. In marginem indicatas (qq). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (rr) *ib. 1. In marginem indicatas (rr). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (uu) *ib. 1. In marginem indicatas (uu). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (vv) *ib. 1. In marginem indicatas (vv). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ww) *ib. 1. In marginem indicatas (ww). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (xx) *ib. 1. In marginem indicatas (xx). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (yy) *ib. 1. In marginem indicatas (yy). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (zz) *ib. 1. In marginem indicatas (zz). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (aa) *ib. 1. In marginem indicatas (aa). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (bb) *ib. 1. In marginem indicatas (bb). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (cc) *ib. 1. In marginem indicatas (cc). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (dd) *ib. 1. In marginem indicatas (dd). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ee) *ib. 1. In marginem indicatas (ee). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ff) *ib. 1. In marginem indicatas (ff). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (gg) *ib. 1. In marginem indicatas (gg). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (hh) *ib. 1. In marginem indicatas (hh). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ii) *ib. 1. In marginem indicatas (ii). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (jj) *ib. 1. In marginem indicatas (jj). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (kk) *ib. 1. In marginem indicatas (kk). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ll) *ib. 1. In marginem indicatas (ll). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (mm) *ib. 1. In marginem indicatas (mm). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (nn) *ib. 1. In marginem indicatas (nn). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (oo) *ib. 1. In marginem indicatas (oo). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (pp) *ib. 1. In marginem indicatas (pp). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (qq) *ib. 1. In marginem indicatas (qq). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (rr) *ib. 1. In marginem indicatas (rr). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (uu) *ib. 1. In marginem indicatas (uu). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (vv) *ib. 1. In marginem indicatas (vv). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ww) *ib. 1. In marginem indicatas (ww). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (xx) *ib. 1. In marginem indicatas (xx). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (yy) *ib. 1. In marginem indicatas (yy). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (zz) *ib. 1. In marginem indicatas (zz). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (aa) *ib. 1. In marginem indicatas (aa). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (bb) *ib. 1. In marginem indicatas (bb). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (cc) *ib. 1. In marginem indicatas (cc). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (dd) *ib. 1. In marginem indicatas (dd). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ee) *ib. 1. In marginem indicatas (ee). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ff) *ib. 1. In marginem indicatas (ff). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (gg) *ib. 1. In marginem indicatas (gg). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (hh) *ib. 1. In marginem indicatas (hh). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ii) *ib. 1. In marginem indicatas (ii). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (jj) *ib. 1. In marginem indicatas (jj). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (kk) *ib. 1. In marginem indicatas (kk). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (ll) *ib. 1. In marginem indicatas (ll). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (mm) *ib. 1. In marginem indicatas (mm). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (nn) *ib. 1. In marginem indicatas (nn). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (oo) *ib. 1. In marginem indicatas (oo). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (pp) *ib. 1. In marginem indicatas (pp). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (qq) *ib. 1. In marginem indicatas (qq). Jam vero manifestum est, non intendit, nec tacite, nec verbis expressis, ipsam Matronam, que mandatum prædictum Ser- (rr) *ib. 1. In marginem indicatas (rr**

quippe qui soleat apud eundem Seplasiarum quare ejusmodi minutis merces ; quoties iisdem fibi opus esse occurrit , eaque de re ipsi vendantur vi- liori pretio , quam cuivis alii . Num Arnouldus in eo se se fecit confiditum aliquas iniustitiae ?

R E S P O N S .

Existimamus , ab Arnouldo non potuisse lucrum illud sine iniustitia retinere , neque ei uspiam licere , de suppeditationibus vesti praedictis adhibitis pretium carius repetere , quam pro iisdem perfolvit nihil obstantibus praetextum velamentis , quibus nititur malam suam fidem obtendere ; in camque tentantiam propendimus tribus potissimum de caufis .

Prima quidem est : quoniam nullam debet illius temporis habere rationem , quod ponit in hujusmodi rebus emendis , cum aliunde tempus non influatur admodum notabile : utpote soleat omnibus Sarcinatores , si paucis excipiuntur , praedicta summa suppeditationum iustum pretium exploratum esse atque perspectum , familiare resque iisdem finiti potissimum Seplasiarum , qui mercium ejusmodi sunt omni generi instrutissimi , adeoque possint , quae sibi necessaria sunt , cito citius comparare .

Secunda est : quia , qui Sarcinatores opera utuntur , nullatenus intendant iis aliquantulim temporis & laboris pretium seorsum rendere , sed intelligent , hoc utrumque similiter cum manupretio promiscuum solendum esse : Quod usque adeo verum est , ut extra controveriam possum sit , profecto futurum ut Sarcinator agere admodum ferre , ab eo , qui ipsius operam adhibet , relinqui , aliquam a se temporis & operae compensationem occultam retentam fuisse , pro eo quod praedictis suppeditationibus emendis operam aliquantulum ddisset .

Tertia est propterea quod , qui iubet : vestem sibi concinnari , potius praedictis suppeditationibus plenius sibi curare , aut cavere , ut ab alio fibi emerentur , cuius fidem habuerit exploratissimam : si ei iniquus est , futurum ut Sarcinatores easdem vellet ei justicarius vendere . Quod namque pertinet ad illud vtile pretium , quo nimio plus jactitat , cum eo Seplasiarum egisse , praeterea causa , quod sibi magis , quam cuivis alterius mercium ejusmodi iustum pretium innotescat : vel quod praedictus Seplasiarus velit de pretio eorumdem causa ipsius eoque animo immovere , ut apud eum ea ptergat , quibus opus est , sibi pro consueto more curare : ratio est omnino fictitia , cui plus inefi. vani atque inanis luminis , quam veritatis : siquidem Mercator in ejusmodi , quod tantopere jactatur , viliori pretio iustum suum emolummentum recipiat : sine quo confortat , futurum nullum ut minutas ejusmodi merces venderet : neque ad verum accedit , futurum ut emolummentum ejusmodi ab alio ignoto sibi obstatum denegaret (a) .

(a) De Gen. 12. mar. 10. 3. Verum equidem est , aliquando contingere , ut quidem , quibus satisficeri vis potest , fuos Sarcinatores per varias officinas passim circumferant , nisi compertus prorsus habebet , praedictas merces a se comparari eodem pretio , quo textor confuevit reliquis Mercatoribus ordinariis easdem vendere . Ideoq[ue] diligenter attendere debet , ne libetisipso nimio plus blandiatur , abripi se , finiendo plurima lucri cupiditate , cuius illecebra decipiunt plerisque incertos , & eos , qui non sunt equi bonique observantiores .

C A S U S V .

Vivit sacerdos , qui sibi superfunt de pannis , quos adhibet , particulas , recisamentaque sibi letib[us] retinere : & pro ea , quae plurimum valet , industria , eadem vendit is , quibus necessaria sunt , ad confidendas crumenas , pilulas , scriina syngrapharum , pileos ad ultimam parvulorum , superficies muliebrium calceorum , plurimaque alia ejusdem generis opuscula : Potestne , remota quamcumque iniustitia , & restituitionis obligatione , in proprium suum commodum particulas ejusmodi praedictaque recisamenta convertere , eo praeferim fine , ut temporis , quod ponere confuevit , in emendis pannis eorum , qui ipsius opera utuntur , inde recipiat aliquam compensationem ?

R E

R E S P O N S .

Idem prorsus afferendum est de sacerdotibus , qui retinent ejusmodi particulas recisamentaque pannorum , ac de his , qui plurime minutiora surta faciunt , eaque ratione rem suam efficiunt loco completo . Ut enim in emendo ac vendendo futurum pretium rerum defumendum est , ex communi hominum estimatione , cum pretium illud non est aliqua publica autoritate statutum : neque res vendi possit ut ultra justum suum pretium conseruat , & communia ualugunt ; sic etiam , quando sacerdotes pro eo manupretio recipiant , que eidem affagi soleat , mercede : non possunt in proprium suum commodum convertere , quae sibi uesperant , pannorum recisamenta , sub praetextu damni quispam compendiandi , eo quod ipsorum manupretio fatis congruo merces non redendantur . Aliunde vero , siquidem contentiant , futurum ut , interventione confuso pretio , suam operam elocent : exigit bona fides , ut quem invenerint cum iis , qui eorum utuntur opera , exquantur contractum tacitum & u. facias , abique eo quod eis illa ratione liecas , quam cupiditas iugurrit , prætentam justitiam subimperat autoreitate privata vindicare . Concludimus igitur , nullatenus polse a Jovio , nisi contentientibus iis , quorum juris sunt , que superuent , pannorum recisamenta retinere (a) .

Nec iuvat illud , quod praedictus sacerdotus allegat in propriam suam excusationem , nimirum abs se temporis & operae plurimum infirmi in emendo pannis , neque sibi eadē mercede quidquam unquam accedere : ut enī invero jam obseruavimus alibi , * ipsa merces tum opera , quam dant sacerdotes ejusmodi rebus emendis , temporis quod in iis infundit , censetur omnino rependi cum ipsa pecunia , quae pro eorum manupretio persolvitur . Quoniamque Jovius , cui notus omnino est generalis ejusmodi usus , qui ubique passim obtinet , non potest , sine iniustitia , compensationem occultam ea de re sibi sumere : neque revera est illus sacerdotus , qui vel animo adiicit , vel aucta inter colligendas suas rationes recenteatum articulum , qui spectet ad illud tempus , quod sibi eremptum est : propterea quod nimis rem sit ei omnino perfusissimum sele quantum ad eam rem nullatenus else audiendum .

C A S U S VI .

MATTHIAS sacerdos rogatus a Sebastianio ut vellet secomitem adjungere cum eo accusurum ad aliquem pannorum propolam , quo ei auxilio

Vide EMPERIO . Casu XVIII.

Gen. 10. 3. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 817. 818. 819. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 897. 898. 899. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 917. 918. 919. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 997. 998. 999. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1017. 1018. 1019. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1047. 1048. 1049. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1097. 1098. 1099. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1117. 1118. 1119. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1147. 1148. 1149. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1167. 1168. 1169. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1187. 1188. 1189. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1196. 1197. 1198. 1198. 1199. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1217. 1218. 1219. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1247. 1248. 1249. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1267. 1268. 1269. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1287. 1288. 1289. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1297. 1298. 1299. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307

numerisque suis omnibus proorsus absolutum: quoniam cum animo expresso ac directo agitur, ut in peccatum proximus incidat. At vero si animus non habetur ejusmodi nisi interpretativus; eo in casu scandalum non erit omni ex parte perfectum, sed interpretativum tantummodo, quo nempe ruina proximi non nisi modo implicito intenditur; hoc est, quanquam non adit animus directus atque expressus, quod in peccatum sese præcipitem proximus injiciat; in illud nihilominus inde potest induci; quoniam, quod sub oculis ipsius agitur, aut dicitur, est ejusmodi, quod possit occasionem ei præbere aliquo modo peccandi.

Scandalum passivum, illud est, quod accipitur ex facto, vel dicto alicuius non recto, vel quandoque recto, vel saltē indifferentē.

Scandi passivi duas specie vulgo distinguuntur. Unum quidem, quod simul & datur & accipitur, quodque definitur a Polmano ista ratione (a). Scandalum pastrorum accepitrum datumque simul, est proximi ruina spiritualis, orta ex alterius dicto, factio minus recto. Alterum vero, scandalum est non datum, sed dumtaxat acceptum. En quibus verbis laudatus Theologus tradit ejusdem definitionem (b): Scandalum pastrorum accepitrum tantum, est ruina spiritualis, propria malitia, vel infirmitate accepta, orta ex dicto factore alterius rectio, vel indifferentia. Qua de re venit observandum, si scandalum accipitur propria malitia, tunc scandali Pharisaei fortior conditionem: Sed, si, nonnisi ex infirmitate atque judicii defectu, nulla oblata ejusdem occasione legitima, scandalum accepitrum fuerit, dicitur scandalum infirmorum accepitrum tantum, quibus verbis designatur discrimen illius, quod Theologi conlueverunt appellare scandalum infirmorum accepitrum & datum, cuius aditri possunt exempla apud S. Matthaeum (c), & S Paulum (d). Ut non potest in dubitationem adduci, quin omne scandalum, tam apertum, quam interpretativum, ex natura sua peccatum sit, certissimum est, ejusdem in confessione declarandi strictissimam incumbe- re obligationem, praeter actum, qui scandali prebeat occasionem; quoniam ibidem occurrit circumstantia omnino notabilis, quæ plurimum perversitatis adjicit ipsius actus malitiae.

Mox prosequemur in decursu presentis hujuscemodi tituli, quantum unicuique Christiano incumbat, summa cum diligentia cavere, ne scandalum offerat nec activum nec passivum; quondam vero licet ei, ab actu non abstineat; nihil quidquam obstante scandalo passivo, quod ex ipsis actu accipitur.

CASUS PRIMUS.

CUM Parochus quidam tentasset opus aliquod
rectum, quod ei videbatur omnino necessa-
rium, vel latente peritio, tum ad legitimum fuit
Parochus regimur institendum, tum ad salutem
propriatum suarum ovium promovendam; inde
tunc omnes eius Parochiani sumpserunt occasio-
nem offendis, et peruersa illis ea de re tum
dictorum, tum factorum interpretatione: adeo
ut, nudum eorum saluti auxilio fuerit, qui pos-
tius platinum locum eis dederit, peccandi suis
conquistationibus, judicique temerariis ac pror-
fus iniquis. Num in eo casu obligatur ad ab-
stinentiam ab inicio suo bono opere, et eorum
infirmatitudini cedendum: Si vero eodem non des-
istat, nanquid eam contrahit scandalum, cui
praebeat occasionem?

RESPONS.

Oblivianum est cum S. Thoma (e), in proposita ejusmodi questione non moveri nisi de scandalis passivo difficultatem: siquidem scandalum ait: *Nunquam caret peccato*; *Quia cum scandala adhuc minus redditum sit dolidum, vel factum minus redditum, nihil est cum scandalis velito faciendum*. Quia verba sunt laudans S. Doctoris. Quo polito, in disolvenda prelenti difficultate, distinctione utendum est. Bonum etenim illud opus, quod praedictus Parochus intendit ac tentavit, vel necessarium est de necessitate talius, vel non necessarium. Si fuerit de necessitate talitus, nec potest, nec debet eodem defensore sub praetextu, quod scandalum impediatur; quoniam alioquin peccaret mortaliter. Quod namque permititur, quicumque causa possit praeendi: quippe iure potiori incumbat unicuique propria lux salutis, quam aliena, confulere.

dimittenda. Debet ergo praedictus Parochus isti potissimum principioflare. Adeo ut non magis attendendum sit ad querimonias & murmurum eorum, apud quos bonum illud, opus rationabile habet scandala, quam sapientis aliquis Pateris habentia erunt conquectiones, in quas se effundit filiorum suorum intemperies, dum eorum vita reprobatur; seu eadem animi tranquillitate, qua quis industria profusa experit Medicus perfert querelas & offendens aliquicujus regni, cui asfedit, & cui praescribit, quas exigit necessitas medicinas validiores, fastidiumque maxime moventes.

C A S U S E

LEODEGARIUS, & Damafus uterque contendunt, ad Curam S. Jacuti fibicidere ius legitimum: Leodegarius quidem ex resignatione, quæ in romana Curia requisito tempore admisit est, Damafus vero, vi fuorum graduum. Ambo simul accedunt ad ineundum Curæ istius possessionem, Conspiratione quasi facta conciliantib[us] omnes Parcianii velle, Damafus sibi præponit P[ro]tectorum, tumultuoseque, quin etiam vi adhibita, obfustint possessioni a Leodegario instituenda; quanquam jure gaudenti noni comparatio ne superiori. Num obligatur, ad cedendum iure suo, cum aliunde compertum habet, non posse aliquin scandulum impeditri?

C A S U S

A GOBARDUS Parochus de quadam Ecclesia
Parocciali, quorundam fructuum decumana par-
tem percipit ex jure fisci acquisto vi Confutatu-
dinis omni hominum memoria antiquioris , aut
Instrumentorum omnino legitimotorum . Qua de re
palam & aperte offenduntur omnes illius Pare-
cian : quicquid argentes avaritiae, quod jus pra-
dictum fisci retinet , in ipsum fastidiosus atque
impotensius ubiq; debacchantur . Num tenetur ex
conscientia ad defensionem jure praedito , & tem-
poraneum iustud emolumentum plane dimittendu-
cum aliquo non detur , quo ratione scandalum
iustud , quod a tributis jam annis , ex quibus Pa-
rochus est , perseverat , cestare possit ?

R E S P O N S.

Si palam fiat , non alioquin futurum , ut scandalo finis imponatur , nisi Leodegarus proprio fato jure desistat , atque ita Leodegarus ipse met pro certo coniceret ; existimamus , ei ex debito conscientia induci obligationem , renunciandi proprio furo iuri ; quantumcumque legitimum atque indubitatum esse posuit . Quia quidem in decisio ne ducent nobis proponimus S. Basiliūm (a) , qui docet , cum de re quampli agitur , que proprii nostri juris est , quamque facere , vel prætermittere , in potestate nostra omnino possum est ; nobis incumbere , candem intrompere , vel penitus etiam dimittere , si eam persequi non liceat , nisi cum aliena offensione ; atque nostra memoria potissimum esse repetendum Dominum no-

卷之三

(v). Corin-
thi. 3.
tatum conservatis, hec & depositorum, immi-
net his, quibus sunt commissa ex necessitate; Et
ideo non sunt proprii secundum dimititata, scien-
tiae alia: quae sunt de necessitate salutis.

(4) Roman. do, tuis fratribus eis Iacobum, & Iacobum, quique in Epistola sua ad Romanos (4) ait, præstare, non comedere carnem nec vinum bibere, ne quidquam aliud facere, quod proximo posset offendere ac ruinare spiritualis afferre occasio-

scandalio in iis, que i pious arbitrio permittuntur quod exploratum habeat, a Iesu Christo hoc ipsum penitus fuisse nobis interdictum. Quod autem meum tundit fit in his, que videtur postea esse in potestate nostra, pati, ut frater noster scandalizetur, acce pceptum Domini, quo in universum modus interdictus scandalizandi; quando dicit: videte ne contempnatis unum ex his pusillis, &c.

Quæ tententia confirmari potest Decretali quædam Clementis III. (e), qui consultus de Canonicis Regulari, qui post tuam mortem de Confessoriis fuit taliter acutus peculiorum manifeste proprietariis, atque fuerat in ipso Templo sepulturæ traditus, declarat, indignum proflus suis Religio-
sum ejusmodi, qui sepultura Ecclesiastica deco-
raretur honoribus, iubetque, cadaver ipsum de-
fossum terra erui, ac de loco sancto projici,
modo nulla subiutor inde offendit; aliquoquin si periculum imminentia scandaliz; in loco sacro re-
linquendum est: Respondemus, quod ille Ganoni-
cus non tantum fuit Christiana sepultrura privandus,
verum etiam si sine magno scandalo porri fieri, de
iusta projici dignus est Ecclesia. Unde facile est in-
terire, siquidem Leodegarius non posset uti iure
temporalibus aliquando eorum culpa defraudare-
tur. Temporalia vero bona, addit iterum laudatus
Angelicus Doctor, quorū nos sumus Domini dimit-
tore, ac tribuendo, spes nos ea habemus, vel non re-
petendo, si apud alios finis quadang; guidem debemus;
quandoque autem non, sicut in scandalum oriarat pro-
pter igno-antiam vel infirmitatem aliorum, tunc vel
totaliter dimittenda sunt temporalia, vel aliter scan-
dalum fedam, scilicet per aliquam admonitionem.
Aliquando vero scandalum nascitur ex malitia quod
est scandalum Thibariorum, & propter eos qui sca-
nala cōcitant non sunt temporalia dimittenda: Bam-
cum ratione illius decisio[n]is subiungit Sanctus
Doctor, quia hoc est noceret bono communī. Daretus
enim malis rapienti occasio: quia noceret rapientibus;
qua[si] retinendis aliena; in peccato transponens; qua[si]

Papers Tom. III.

rationem laudatus Sanctus confirmat istis S. Gregorii verbis, quae ibidem referuntur; *Quidam, dum temporalia a nobis rapiunt, sollemniter sunt tolerandi; quidam vero equitate servata prohibendi, non sola cura, ne nostra subtrahantur; sed non rapientes non sua, semperficiunt perdant.* terat præstare, quin ingens omnino scandalum inde nascetur; maluit ab eodem exercendo penitus absfinere. Num actum ejusmodi potuit, tuta conscientia, prætermittere?

C A S U S I

ARNALDUS Episcopus Larissaeus in Thessalia dolens, utrum excedenti non legitimi fenoris ex Confiteudine quadam antiqua, publica atque generali, in tuta sua Dioecesis passum invalidis; eandem dum sua Dioecesis invulneris per urens, plurimis in Pareciosi in enormem abusus istius proluvium ea; quia decet Episcopum, animi firmitate verbis, quod validissimis insurrexit. Quibus nimis offendit quamplurimi, doctrinam ejus, ea de re, tanquam pervera non iustitiam fuisse habuerunt, illius per sonam injuriose diffamarerunt, in eum concitataverint odium publicum, atque sic egerunt, ut non potuerit rautatum procerere, quantum profusset, nisi oblitis sicut iniquum corudem scandalum. Numquid, nihil obstantibus tum praedicto scandalo, tum deplorantis illis effectibus, qui scandalum sequi confuserunt, in vitium istud eodem studio, quo incepit, potest invehi pergete; aut debetne incepto desistere, ne deterrans aliquis inde subsequatur?

RESPON

Non debet prædictus Episcopus in ista rerum circumstantia prædicandæ veritatis incepito desistere : siquidem ejusmodi scandalum iniquum fit, nulloque legitimo fundamento sita : utique, ut advertit S. Thomas, quem iam appellavimus (a), Pharisaici scandali natum omnino fortatur, quod Pharisei nimis tumperunt occasione falutari illius doctrinae, quam Iesus Christus Judaico Populo dispensauit. Oportet ergo ut Arnaldus Dominum nostrum imitetur, qui, renunciabitibus suis Discipulis, Phariseos ex ipsis doctrina scandalari, sic respondit (b) : *Sinite illos : ecce sunt duces cœcorum, Cœci autem si cœco dicuant prelèst, ambo in foream cadant.* Debet igitur Episcopus pergere infestari verbis omnino validioribus abusum ejusmodi : qui a divisione humanisque Legibus perinde sic alienum est, atque eos minime curare, qui infundunt in Evangelicas veritates; quidquid inde subvertit, quod eis obsecratur utilitatibus reipublice providerit. Hoc autem contingit præcipue, namque Principes, vel aliquæ multitudine est in causa, aut aliquis de cuius pena timetur, nec Schisma sequatur.

Potest isticas, quæ S. Doctor habet hic loci, rubor addere principium, quod alibi statuit (b), (63) nimis infingendas esse penas eo fine tantum ut remedium afferant malis, quibus expiadisti indicuntur : id eoque iudicem in tantum annexam esse iustitiae rationem, in quantum ipsis malis medentur. Unde sequitur, si nascantur ex penis infelicitatis grandiora mala, penas istis iam nullam vindicari iustitiae rationem. *Tanta infinguntur ut medicina quadam ad cobrebenda peccata est;* ideo in tantum habent ratione iustitiae in quantum per eas peccata continebuntur. Si autem per infestationem perniciem manifestum sit, pluia & miseria peccata sequuntur panarum infidio non continetur sub iustitia.

Ex quibus principiis inferendum est, si prædicti vel Apollonius, futurum ut ex reproachis molesta

Fundamentum autem mutuatur hæc præsens assertio nostra ex egregiis illis verbis S. Gregorii Magni (c): In quan un sine peccato possumus, vivere proximorum scandalum debemus. autem de veritate scandalum sumitur utrum permittitur natus scandalum quantumvis religatiur.

1. Quoniam, ut obseruat S. Thomas, siquidem scandalum istud passivum sit duntaxat non dividivm, non peccat qui eidem præbet occasiōnem; licet peccent qui illud eidem immerito, sicut fūlūt. Potest tamen esse scandalum, passivum sine peccato ejus, & cuius factō aliquis scandalizatur, sicut cum aliquis scandalizatur de his, quae aīus bene factā (d.)

2. Propterē quod, ut lundatus S. Doctor do-

et (e). Bonum commune . . . semper preferendum sit bono privato. Ex quo principio sequitur, si Arnaldus ex concionibus, quas habet ad versus susuram, offerat aliquem locum offendens sacra scandala; nullam inde coram Deo culparam impunitari.

Iesus Christus ipsem et ex

caulam dederit scandalo, quemadmodum iam diximus modo, & iuxta quod ab Isaia Propheta pronuntiatum fuerat illis verbis (f): In lapidem autem offendientis & in Petram scandali duabus dominibus Israël (exit) in laqueum & in ruinam habentibus Ierusalem, & offendent ex eis plurimi, & cadent & conteruentur.

C A S U S
I. B.

APOLLONIUS Judex Regius, cum constitueretur in rerum statu quodam iniquiori, in quo ei incumbebat ex officio exercere actum justitiae occasione civici, cuiusdam motus, sed quem non po-

*bet similiudinēm peccati: & runc ille, qui bu-
jusmodi actum facit, proprio dat occasionēs ru-
ine. Unde vocatur scandalum actuum.*

Cum autem in caso proposito graviter peccet Athenobius, haec ratio definitissima potest ex eadem S. Thoma, quia scilicet neglexit proximum salutem, ab aliis licito non absinet. Quandogero vero, inquit, est peccatum mortale? si ve quando committit alium peccatum mortalis; si ve quando contemnit salutem proximi, ut si pro ea conservanda non prætermittat aliquid facere, quod libenter.

Et quidem de causa, quanquam primis Ecclesiæ fidelibus nusquam veritum fuisse, Idolis immolatas carnes edere; Paulus tamen Apostolus (*c*) eis vesci prohibet; ne alius offendiculo fint, qui ex infirmitate, & ignorantia judicant eos sic Idolis cultum defere, “Videte autem, *inquit*, ne forte haec licentia vestra offendiculum fiat infirmis. Si enim quis videbit eum, qui habet scientiam, in Idolio recumbentem: nonne conscientia eius, cum sit infirma, adficabitur ad manducandum Idolothyta? Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus mortuus est? Sic autem peccantes in fratres & percipientes conscientiam eorum infirmam, in Christum peccatis. Quapropter si esse scandalizat fratrem meum; non manducabo carnem in eternum, ne fratrum meum scandalizem.” *Cor. x. 28-31.*

C A S U S VIII.

LUDOVICA virgo modestissima, miraque omnino oris ac vultus dignitatis, perfectum habet Claudium amorem ipsius ardore non publico, & singulis fere adiecit in Templis, ad quae ipsa accedit, ut interficiet divinæ, atque in ambulacro quadam, in quod sepe frequenter confortat mulier quadae fibi confanguea. Obligaturne ex conscientia, modo nulla mala mente durcar, ad pedem domi nullatenus effundent, ne Claudio faciat occasione in ruinæ spiritualium non eam lateat, quoties ipsam obriam habuerit, incidite eum ferre toutes in mortale peccatum:

R E S P O N S .
Animum inducere non possumus, Ludovicam
obligari ex conscientia, ad abfumendum ab Eccle-
ſia, aut ab ambulacro, in quo confuevit fese con-
ferre: licet conjetuat, futurum ut Claudio ibide
pro more folito possit aſcieſe. Enimvero, ut habet
S. Ambroſius (4), naturalis illa vultus & oris ma-
jefta nullam fortitudi ratione nec peccatorum, nec
culpe, necne coram Deo mulier patetur con-
14) S. Amb.
13 Epis.

quæ vir aliquis libidinosus in

Modo nullam prebeat iisdem voluntariam culpabillem; occasionem; nec quidquam eo fine agat, ut se conficientes inordinato fui amore irretiat. Nihil enim ad nos, ait laudatus Pater, si derulantibus oculis aut exas exterzitur, aut pueriludo. Ars deit, nullum est crimen decoris. Illecebra faciet, inoffensa est frater, et forma et gratia. Diximus: Modo nullam prebeat voluntaria cum culpabillem; occasionem peccandi. Neque enim alioq; vindictari posset a peccato, et conferetur peccatorum causam contrahere, qua committerentur ab

libidinose concupis eret. P

coquuntur, scilicet concupiscentia, vita, et invenientur ac licentiores oculos ipsa Ludovicia, deputa opera, in Claudio immittit, et cuius exploratam habet animi depravationem; aut, ut oculos ipsius captaret, in cute curanda, corporeque exornando nimis plus operaretur, sibiique cultum adhibet nec modestum, nec congruentem illi decoro, quod eius generis virgo debet servare; procul dubio peccaret, atque metipitiam, peccatorum predicti vii redderet omnino participem.

C A S U S IX.

hodierna die per totam latet
ret. Cui quidem scandalo fa-

percreberet. Cui quidem scandalo facile poterit
Cajus occurrere, prætendendo eidem aliquam ex-
cusementem ope mendacij alicujus officiosi.
Potestne rationem istam adhibere, ut tanto
malo prævertat, simul etiam infinitis aliis
pro-

